

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN 2023-810

8.11.2023

If Skadeforsikring NUF

Ansvar

Skade på gods under omlasting – utilstrekkelig emballering eller merking? – vegfraktloven § 27 og § 29.

Klager inngikk avtale med sikrede om transport av gods fra sitt lager til en kunde i en annen by. Godset ble pakket av klager. Under omlasting på sikredes lager vippet pallen som godset stod på. Godset skled av pallen og ble skadet. Klager fremmet krav under speditøransvarsforsikringen til sikrede. Foretaket avviste ansvar med henvisning til at det var klagers mangelfulle emballering og/eller merking som var årsaken til at skaden inntraff. Klager var uenig i dette og viste til at det var sendt samme type gods en rekke ganger tidligere, på samme måte, uten at skade var oppstått. Nemnda kom til at klagers tap ikke var dekningsmessig under sikredes ansvarsforsikring, og viste til at klager ikke hadde bevist at manglende pakking/merking ikke var årsak til skaden.

ANTATT ØKONOMISK OMFANG: verdi av gods oppgitt til kr 736 886,50

Saksfremstilling

Saken gjelder krav om erstatning under sikredes ansvarsforsikring for skader påført gods under transport.

Sikredes forsikring omfatter speditøransvar med følgende definisjon i vilkårenes pkt. 4.1:

Med speditøransvar forstås rettslig erstatningsansvar som sikrede i henhold til

- nasjonale og internasjonale lover og konvensjoner på transportrettens område, samt
- Nordisk Speditørforbunds alminnelige bestemmelser for transport, spedisjon og lagring av 1. juni 1998 (NSAB 2000) pådrar seg for skade, jf. pkt 4.3, som er voldt under utøvelse av virksomhet som speditør, herunder

a: ansvar som forpassende speditør i henhold til Lov av 10. juni 1966 nr. 5 om toll, paragrafene 56 og 57

b: ansvar som tollagerholder i henhold til Lov av 10. juni 1966 nr. 5 om toll, paragraf 52.

Klager inngikk avtale med sikrede om transport av gods fra sitt lager i L. til en kunde i K. Godset ble pakket av klager og hentet av sikrede på lageret. Det ble ikke gjort merknader på fraktbrev eller lignende da godset ble hentet.

Da godset ble lastet om på sikredes terminal i B., vippet pallen som godset stod på. Godset skled av pallen og ble skadet.

Sikrede leverte det skadede godset til kunden. Klager fikk godset returnert av sin kunde og har etter det opplyste levert nye produkt til kunden.

Klager var i direkte kontakt med sikrede og fremmet krav om erstatning. Sikrede forklarte at det ikke var synlige skader på godset og avviste ansvar fordi emballasjen ikke var tilfredsstillende. Sikrede påpekte at de fire enhetene var satt på pall uten noen form for beskyttelse rundt hver enhet. Det var kun plastret, og ikke stroppet fast til pallen. Sikrede mente at årsaken til skaden var

at de to tyngste enhetene var satt på den ene siden av pallen, og dermed vippet pallen ved løft, og godset skled av. Sikrede viste til at det var avsenders ansvar å sørge for at godset var forsvarlig emballert.

Klager viste på sin side til at godset hadde vært skrudd fast i pallen, slik at det ikke kunne være mulig at det skled av. Klager sendte bilder av hvordan godset hadde var satt på pallen.

Sikrede sjekket med terminalen som hadde mottatt godset i B. De skal der ha opplyst følgende:

Pallen var lastet opp på annet gods. Da den skulle tas ned, vippet pallen og godset skled av, da tyngdepunktet var bakerst på pallen. Han som losset så ingen skruer, og har ikke lagt disse under "kapslingene".

Sikrede antok at skruene hadde løsnet underveis, før pallen kom til B. Kunden som mottok det skadede godset skal ha sagt at det var en skrue i godset ved ankomst der, og at denne var bøyd. Sikrede opprettholdt sitt avslag og viste til at kun to av fire enheter var skrudd fast til pallen. Sikrede viste også til at de fire enhetene sto samme vei slik at tyngdepunktet på pallen ble skjevfordelt. Sikrede påpekte at dette var uforutsigbart under lasting og lossing og også var grunnen til at pallen veltet.

Klager forklarte følgende om fastskruing til pallen:

Pratet nå med han som pakket dette. Og de enhetene som ikke er lakkert var skrudd fast i de lakkerte enhetene. Dvs. at disse henger sammen og blir regnet som 1 enhet.

Sikrede erkjente at de to enhetene kunne ha vært skrudd fast, men ikke i pallen. Uansett var tyngdepunktet på pallen skjevfordelt. De to enhetene burde vært lastet på pallen hver sin vei.

Klager var enig i at godset kunne vært pakket bedre, men ba om at sikrede vurdere saken på ny. Klager viste til at det var veldig kostbare ting og la ved handelsfaktura på varene pålydende kr 736 886,50.

Sikrede opprettholdt sitt standpunkt og henviste klager til egne forsikringer.

Klager meldte deretter krav under sikredes speditøransvarsforsikring i foretaket. Foretaket avsto erstatningsansvar i saken med henvisning til at godset var utilstrekkelig emballert, jf. vegfraktloven § 29 bokstav b.

Klager krever dekning for skaden på godset. Det følger av vegfraktloven § 27 at "fraktføreren er ansvarlig for tap og skade som rammer godset i tiden fra overtakelse til utlevering". Det er ikke bestridt at skaden skjedde nettopp i tiden fra overtakelse til utlevering. Det er videre uomtvistet at årsaken til skaden var at godset falt ned i bakken da det ble lastet om i sikredes terminal. Det foreligger ikke forhold som kan frita sikrede (fraktføreren) for ansvar. Godset var skrudd fast i europallen og var dermed godt festet slik at det ved normal aktsom håndtering av pallen ikke ville skli av denne. Godset var ikke mer enn 40–50 cm høyt og hadde et lavt tyngdepunkt. Ved aktsom håndtering av godset ville dette derfor ikke tippe. Godset ble trygt lastet opp på klagers varelager, hvilket beviser at det verken var løse gjenstander eller dårlig vektfordeling som medførte at godset skulle skli av pallen, eller få denne til å velte. Klager har sendt lignende frakt mange ganger tidligere, og denne type skade har aldri tidligere inntruffet.

Forsikringsforetaket avviser ansvar og anfører at sikrede ikke er erstatningsansvarlig for skader på godset. Sikrede er som utgangspunkt ansvarlige for skader som oppstår på gods de har i sin varetekt, jf. vegfraktloven § 27. Sikrede som fraktfører skal imidlertid ikke svare for alle typer skadeforhold, jf. blant annet vegfraktloven § 29, bokstav B og E. Godset var mangelfullt pakket av klager. "Transportguiden" var en del av fraktavtalen klager inngikk med sikrede. Av pkt. 1.7.6 i denne fremgikk det at godset må være forsvarlig pakket og tåle normale transportpåkjenninger. Skjørt (les: sensitivt) gods må pakkes særskilt. Som en del av klargjøringen for transport inngår

også merking av tyngdepunkt slik at de som håndterer godset underveis kan ta de nødvendige forholdsregler. Klager har selv innrømmet at godset kunne vært pakket bedre. Når gods ligger løst på pall uten annet enn tynn plast til å holde det på plass, er godset særlig utsatt for skade. Dette sett i sammenheng med at pallen også må ha hatt et svært ujevnt tyngdepunkt, økte risikoen for at skade skulle skje. Det foreligger klar årsakssammenheng mellom mangelfull pakking og skadehendelsen, og det er tilstrekkelig godtgjort at sikrede som fraktfører ikke kan være ansvarlig for klagers krav. Selv om godset skulle vært helt fastskrudd til pallen, må dette fortsatt vurderes som uforsvarlig pakking, særlig sett hen til at godset var sensitivt og følgelig særlig utsatt for skade. Når klager velger å sende sine egne varer uten større beskyttelse enn hva de sier er tilfelle, er klager nødt til å bære risiko for skade selv. I alle tilfeller vil erstatningen eventuelt, grunnet godsets vekt, maksimalt utgjøre i overkant av kr 50 000, jf. vegfraktloven § 32.

Det kreves ikke mer enn alminnelig sannsynlighetsovervekt for at én av bestemmelsene under § 29 får virkning (i denne saken § 29 B), men det er krav om at det foreligger årsakssammenheng mellom hendelsen og emballeringen. Hvis man påberoper seg dette ansvarsfritaket og klarer å sannsynliggjøre årsakssammenheng mellom manglende emballering og skaden, snus bevisbyrden over til klager. Godset det dreier seg om i denne saken er kostbare og høyteknologiske varer, som ifølge klager er følsomme for støt. Utstyret det kreves erstatning for er også ifølge klager underlagt strenge sikkerhetskrav uten at det er fremlagt dokumentasjon på dette, og at disse sikkerhetskravene er til hinder for at utstyret kan repareres. Varene det kreves erstatning for bærer heller ikke merker av synlige skader til tross for fallet i bakken. Klager har så langt heller ikke dokumentert sitt tap i forhold til restverdier som må komme til fradrag i kravet, men selv om foretaket og sikrede etter vegfraktloven § 32 annet avsnitt kan begrense sitt rettslige erstatningsansvar ovenfor klager, fritar ikke dette klager for deres plikt til å begrense skade eller dokumentere sitt tap. Foretaket anfører at klager ikke har klart å motbevise anførsel om dårlig emballering/sikring og skade oppstått som følge av dette.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om foretaket er ansvarlig under transportørens ansvarsforsikring for skader påført gods under transport.

Sikredes ansvarsforsikring omfatter sikredes rettslige erstatningsansvar for skade bl.a. i henhold til vegfraktloven.

Ifølge vegfraktloven § 27 er fraktføreren (sikrede) ansvarlig for tap og skade som rammer godset i tiden fra overtakelsen til utleveringen. Det er enighet om at godset ble skadet da det var under omlasting på sikredes terminal før det skulle leveres til klagers kunde. Utgangspunktet er derfor at sikrede er ansvarlig.

Det følger imidlertid av lovens § 29 at fraktføreren likevel er fri for ansvar etter § 27 når skaden skyldes "den særlige fare som knytter seg til ett eller flere av følgende forhold":

(...)

b. manglende eller mangelfull pakning av gods som etter sin egen beskaffenhet er utsatt for svinn eller skade dersom det ikke er pakket inn eller er mangelfullt pakket

(...)

e. utilstrekkelige eller uriktige merker eller nummer på godset

§ 29 annet ledd har følgende bevisregler:

Godtgjør fraktføreren at tapet eller skaden etter saksforholdet kan være oppstått på grunn av fare som går inn under første ledd, skal det legges til grunn at tapet eller skaden er voldt på denne måte, med mindre det

godtgjøres at dette ikke er tilfellet. Denne regel gjelder likevel ikke i tilfelle som nevnt i første ledd bokstav a dersom det foreligger tap i unormalt omfang eller av hele kolli

Det følger av denne bestemmelsen at såfremt fraktføreren beviser med alminnelig sannsynlighetsovervekt at skaden kan være oppstått pga. farer nevnt i bokstavene b og e, skal dette legges til grunn med mindre skadelidte sannsynliggjør at dette ikke er tilfellet.

Foretaket har anført at skaden kan skyldes mangelfull pakning av godset, eventuelt utilstrekkelig merking av vektbalanse, og at sikre dermed likevel ikke er ansvarlig. Det er uklart hvordan godset var fastskrudd på pallen og hvordan pallens tilstand var, og godset var bare beskyttet av tynn gjennomsliktig plast. Sendingen var ikke merket med håndteringsinstrukser eller tyngdepunktangivelser.

Det er opplyst at den skadede forsendelsen gjaldt kostbare, høyteknologiske varer som var følsomme for støt. Av sikkerhetshensyn kunne utstyret i tilfelle støtskader ikke repareres. Utstyret hadde ikke synlige skader etter fallet. Ut fra dette mener nemnda det fremstår som mulig at skaden kunne vært unngått dersom godset var bedre fastskrudd på pallen. Sikkerhetsreglene for godset er ikke fremlagt, men i mangel av annen informasjon fremstår det også som mulig at støtskader kunne vært unngått om godset var bedre emballert.

Klager har erkjent at "Vi er helt enig i at vi også kunne pakket dette bedre", uten at det er klart for nemnda hva som ligger i dette. Klager har forklart at godset ble pakket på "normal måte", men har ikke forklart hvorfor dette var tilstrekkelig til å hindre at godset falt av pallen f.eks. ved å forklare hvordan det var fastskrudd og hvorfor det var tilstrekkelig med beskyttelse av tynn gjennomsliktig plast. Nemnda kan derfor ikke se at klager har bevist at manglende pakning/merking ikke var årsak til skaden.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Foretaket gis medhold.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Trine Vøien (selskapsrepresentant) og Johannes Straume (næringsrepresentant).